

Ako su **ETIČNOST, LJUDSKA PRAVA, ANTIFAŠIZAM, SEKULARNOST, MIROTVORSTVO, EKUMENIZAM, MEĐURELIGIJSKI DIJALOG I TOLERANCIJA** vaše vrijednosti...

[NASLOVNICA](#)[KOLUMNE](#)[OSVRT](#)[ODJECI](#)[INTERVJU](#)[ORBI ET POPULIS](#)[KULTURA](#)[ABRAHAMOVA DJECA](#)[FELJTON](#)[TKO SMO](#)[PRIJAVA](#)

**UKRAJINA ČIM PRIJE U
EUROPSKU UNIJU!!**

Search this website

Kafkini dnevnic minuciozan dokaz spisateljskog čarobnjaštva

AUTOR: [TATJANA GROMAČA](#) / 16.06.2022.

Franz Kafka, "Dnevnic – Svezak 1", TIM Press, Zagreb, 2022.

O uistinu važnim, presudnim knjigama šutimo. Ili, ako govorimo o njima, pokušavamo to činiti nekakvim ohlađenim, stručnim jezikom, pri čemu se nekada uistinu čini da se zaobilazi ono najbitnije, jer se nije govorilo o utjecaju tih knjiga na čovjekovu imaginaciju i, također, na čovjekovu dušu.

Ako su ove dvije "stavke" unutar onoga što tekst proizvodi unutar čitatelja ujednačene, a one se zapravo tiču, s jedne strane estetskog, a s druge etičkog ili moralnog dojma, i ako pod tom ujednačenošću ili skladom podrazumijevamo kakvoću i snagu teksta, tada gotovo sa sigurnošću možemo kazati da imamo posla s rijetkom i vrijednom stvari.

Jedna od takvih stvari prizemljena je pred nekoliko mjeseci u našu kulturnu sredinu, zahvaljujući izdanju izdavača TIM pressa iz Zagreba, i prevoditeljici i filozofkinji Nadeždi Čačinovič, koja je tu knjigu s izvanrednim osjećanjem prenijela s njemačkog na hrvatski jezik.

Radi se o knjizi dnevničkih zapisa Franza Kafke, svezak 1., u kojemu se nalaze zapisi nastali između 1909. i 1912. godine.

Obzirom na to da se radi o dnevničkim zapisima, prija ovu knjigu čitati nasumično – koja god da se stranica otvori – a može se birati već prema čitateljevu raspoloženju.

Vrlo dobro je znano koliko je svijet kojega ocrta Kafkino pismo vrst jednog bezizlaznog labirinta – taj se labirint, nošen boli unutarnje patnje zbog bolesti koja je pisca isporučivala u ruke straha i neizvjesnosti, ocrta i u ovim, manje obvezujućim literarnim formama.

To što se radi o lepršavoj formi kratkog zapisa, crtice, dnevničkog fragmenta, brzo načrčkane bilješke, nipošto ne umanjuje umjetničku vrijednost teksta. Čak i u posve malim vinjetama ona gdjekad stoji rame uz rame, ako već i ne nadrasta, ono što je svijet dobio u ostavštinu od ovog nesretnog, mudrog, luckastog, tankočutnog i nadasve tajanstvenog gospodina.

U tim se zapisima opisuju, primjerice, do potankosti i u nijanse, izgled, geste i pokreti neke gospođe i gospodina – užitak kojega proizvodi ljepota slika, jezičnih ritmova i misaonih zapažanja koja, kako je znano, kod Kafke katkada znaju biti groteskna ili humorna, sposobna su nadržati onu bešćutnu ledenost spoznaje koja se obično promalja negdje pri kraju zapisa, pa su, na koncu, omjeri užitka i nelagode otprilike poravnani.

No svijet Kafkin je jedno mistično tkanje, i premda čovjekov pogled okreće k ambisu strave iz kojega ječi prijetnja našega nestajanja, on je, unatoč tome, kadar donijeti utjehu – utjehu koja nježnom rukom miluje žalobni kontinuum čovjekovih poraza.

Ovo su, između ostaloga, i dnevnici Kafkinih čitanja, iz kojih zasljepljuje blještavilo visokog doživljaja književnosti, čak i onda kada pročitano djelo ne pruža za to dovoljno ozbiljnog povoda – Kafkin doživljaj, način ophođenja s književnim djelom, čini ispisane utiske visoko vrijednima, okrećući tu pozlaćenu svjetlost i k samome ogledanom djelu, ili k njegovom autoru.

To su i dnevnici njegovih susreta, samoća, kretanja, primjerice, vožnja gradskim tramvajem, dok promatra kroz staklo kako promiču svjetla grada, šetnje pored rijeke (i

dirnutosti zbog pogleda na stepenice koje se spuštaju dolje prema vodi)...

To je minuciozan dokaz jedne ljudske virtuoznosti, duhovnog i spisateljskog čarobnjaštva kojemu se treba usuditi svjedočiti, kako se ne bi zagubilo osjećanje za bol, suosjećanje, nadu, za nepatvorenu struju pameti i ljudskosti koju posjeduje svako inteligentno biće, unutar svoje, samo prividno od sveukupnosti, cjelovitosti odvojene osobnosti.

Kafkine nas čudesne vinjete na svoj diskretan i tih, tajanstven, zauman način, ponovno pripajaju toj zaboravljenoj, izgubljenoj cjelovitosti.

Često se uhvatim kako čitam ove zapise ne prateći redom niti posve budnom jasnoćom njihova značenja iz riječi u riječ – više je to nešto kao snovito, opčinjeno predavanje ljepoti njihova harmonizirana izraza i oblika, sazdanog od neobičnih suzvučja i ritmova oblikovanih riječima, kao i pamtljivih slika – obitelji koja sjedi za stolom, ljudi u koncertnoj dvorani, zavjese ili garderobe u kazalištu, pokreta neke noge, i katkada mi se čini da pred očima imam nekakvo osobito, veoma ekspresionističko slikarstvo, sazdanog od krajnje minimaliziranih poteza učinjenih crnom olovkom ili ugljenom, baš kako je nekada crtkarao u svoje bilježnice i sam Kafka.

Možda je život za njega, uvelike i zbog bolesti, svojim velikim dijelom bio gotovo pa nepodnošljiv, no tim više iznalazio je načina da mu se čudi i divi, da ljude, čak i ako je prinuđen da ih ocrta kritički, katkada ne nalazeći drugoga izraza nego da ih nazove "idiotima", istovremeno oslikava – (a dijelio je vrstu sudbine, i upravo tu vrst konkretnoga talenta, sa svojim djelomičnim suvremenikom Proustom) – kroz jednu prizmu blagosti i posvemašnjeg razumijevanja, koja ga nedvojbeno čini tako uznositim, anđeoski udaljenim pred svime što se događa s nama ovdje.

S druge strane, njegovo mučenje sa samim sobom, njegovo ogledanje sebe, svoje životne pozicije i svoga djela kroz debelu, čvrsto zategnutu opnu krivnje i kritike, koja svakako vodi i do autodestruktivnosti, budi u čitatelju suosjećanje, i onu vrst međuljudskoga bliskog razumijevanja koje ga još tješnje sljubljuje uz ove tekstove, koji tijekom godina ne gube na svojoj vrijednosti, već dapače, pozivaju na čitanje uvijek iznova.